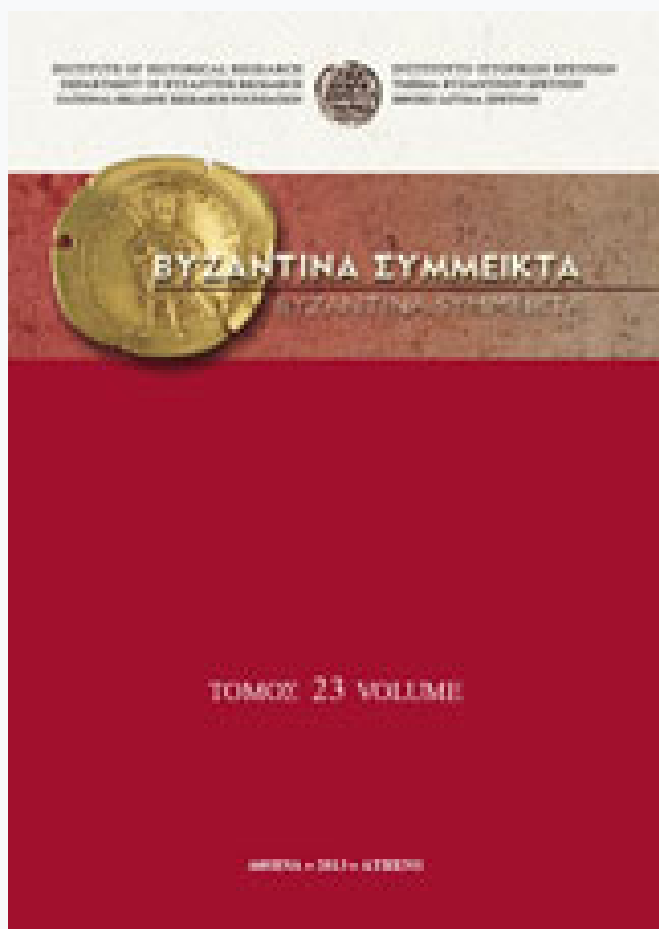

Byzantina Symmeikta

Vol 23 (2013)

BYZANTINA SYMMEIKTA 23

Βιβλιοκρισία: Wege nach Byzanz. Herausgegeben von BENJAMIN FOURLAS und VASILIKI TSAMAKDA, Römisch- Germanisches Zentralmuseum-Forschungsinstitut für Vor- und Frühgeschichte , Mainz 2011. ISBN 978-3-88467-186-3

Στυλιανός ΛΑΜΠΑΚΗΣ

doi: [10.12681/byzsym.1143](https://doi.org/10.12681/byzsym.1143)

Copyright © 2014, Στυλιανός ΛΑΜΠΑΚΗΣ

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

ΛΑΜΠΑΚΗΣ Σ. (2014). Βιβλιοκρισία: Wege nach Byzanz. Herausgegeben von BENJAMIN FOURLAS und VASILIKI TSAMAKDA, Römisch- Germanisches Zentralmuseum-Forschungsinstitut für Vor- und Frühgeschichte , Mainz 2011. ISBN 978-3-88467-186-3. *Byzantina Symmeikta*, 23, 347–349. <https://doi.org/10.12681/byzsym.1143>

Wege nach Byzanz. Herausgegeben von BENJAMIN FOURLAS und VASILIKI TSAMAKDA, Römisch-Germanisches Zentralmuseum - Forschungsinstitut für Vor-und Frühgeschichte, Mainz 2011. ISBN 978-3-88467-186-3

Τὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Mainz καὶ τὸ Römisch-Germanisches Zentralmuseum τῆς ἴδιας πόλης ἀπὸ τὴς 01.07.2011 ἔχουν ἐγκαινιάσει ἓνα μεγάλο κοινὸ ἐρευνητικὸ πρόγραμμα μὲ τίτλο «WissenschaftsCampus Mainz: Byzanz zwischen Orient und Okzident», τὸ ὁποῖο φιλοδοξεῖ νὰ καλύψει διεπιστημονικὰ διάφορους τομεῖς τῆς ἔρευνας σχετικὰ με τὸν βυζαντινὸ πολιτισμὸ.

Στὸ πλαίσιο τῆς συνεργασίας αὐτῆς διοργανώθηκε στὸ Landesmuseum τοῦ Mainz (6 Νοεμβρίου 2011 ἕως 5 Φεβρουαρίου 2012) ἡ ἔκθεση *Wege nach Byzanz*· ἡ παροῦσα πολυτελής ἐκδοσὴ κυκλοφόρησε μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτῆς τῆς ἐκδήλωσης. Ὁ κατάλογος καὶ οἱ ἀπεικονίσεις τῶν ἐκθεμάτων, συνοδευόμενες ἀπὸ κατατοπιστικὰ σχόλια, ἀποτελοῦν τὸ δεύτερο τμῆμα τοῦ βιβλίου (σσ. 191-337). Στὸ πρῶτο τμῆμα (σσ. 1-190) προτάσσονται: χαιρετισμοὶ τῆς κ. Doris Ahnen, ὑπουργοῦ παιδείας, ἐπιστήμης καὶ πολιτισμοῦ τῆς Ρηνανίας-Παλατινάτου, σύντομο εἰσαγωγικὸ σημείωμα τῆς διευθύντριας τοῦ Μουσείου Δρος Andrea Stockhammer, καθὼς καὶ σημείωμα τῶν ἐπιμελητῶν τῆς ἔκθεσης καὶ τοῦ τόμου σχετικὰ με τὴν διοργάνωση καὶ τὴν φιλοσοφία τῆς ἔκθεσης.

Ἀκολούθως δημοσιεύεται σειρὰ συντόμων, ἀλλὰ μεστῶν καὶ κατατοπιστικῶν ἄρθρων ὑψηλῆς ἐκλαίκευσης, ποὺ διαφωτίζουν τὸ φαινόμενο Βυζάντιο ἀπὸ ποικίλες ὀπτικὰς γωνίες. Εἶναι κατανεμημένα σὲ τέσσερις μεγάλες ἐνότητες καὶ ὅλα συνοδεύονται ἀπὸ πλούσιο εἰκονογραφικὸ ὕλικό: ἡ πρώτη ἐνότητα (Byzanz-Hochkultur zwischen Orient und Okzident, σσ. 17-39) συμπεριλαμβάνει δύο συμβολές: τοῦ J. Pahlitzsch, *Byzanz-das Reich der Mitte* (σσ. 18-29) –οὐσιαστικὰ ἓνα περιληπτικὸ διάγραμμα βυζαντινῆς ἱστορίας- καὶ τοῦ B. Φούρλα, *Das antike Erbe in der byzantinischen Kunst* (σσ. 30-39), ἡ ὁποία περιστρέφεται γύρω ἀπὸ τὴς ποικίλες ἀπηχήσεις τῆς ἀρχαίας κληρονομίᾳς στὴν βυζαντινὴ τέχνη.

Ἡ δεύτερη ἐνότητα (Wege nach Byzanz, σσ. 41-109) ἀποτελεῖται ἀπὸ ὀκτὼ συμβολές: α) Ἡ I. Eichner (Pilgerwege und Pilgerheiligtümer des byzantinischen Reiches, σσ. 42-55) ἀναφέρεται διαχρονικὰ στοὺς περιηγητὲς καὶ στὰ προσκυνήματα τῶν βυζαντινῶν τόπων. β) Μὲ τὸν χαρακτηριστικὸ τίτλο Alle Wege führen nach Konstantinopel - Handel und Verkehr in Byzanz und jenseits der Reichsgrenzen (σσ. 56-67) ὁ J. Drauschke ἀναφέρεται στὸ ἐμπόριο καὶ τοὺς βασικοὺς ἐμπορικοὺς δρόμους. γ) Ὑπὸ τὸν γενικὸ τίτλο Diplomatische Kontakte ἔχουν συμπεριληφθεῖ τρεῖς μικρὲς ἐνότητες ποὺ ἐξετάζουν τὶς διπλωματικὲς ἐπαφὲς μὲ τοὺς Ἀραβες (B. Krönung, Diplomatische Kontakte zwischen Byzanz und den muslimischen Arabern, σσ. 68-71), καὶ μὲ τὴν Δύση (Fr. Tinnefeld, Diplomatische Kontakte zwischen Byzanz und dem Westen, σσ. 71-74) ἢ τελευταία συμβολὴ τῆς ἐνότητος (F. Daim, Diplomatische Geschenke in der Archäologie, σσ. 75-77) ἀναφέρεται στὰ «διπλωματικὰ» δῶρα ὡς τεκμήρια πολιτιστικῶν ἀνταλλαγῶν μεταξὺ τοῦ Βυζαντίου καὶ τῶν γειτονικῶν κρατῶν. δ) Τὰ σχετικὰ μὲ τὶς σταυροφορίες παρουσιάζει ὁ R.-J. Lilie (Byzanz und die Kreuzzüge, σσ. 78-86). ε) Ἡ B. Τσαμακδᾶ (Kunstimport aus Byzanz, σσ. 88-99) ἀσχολεῖται μὲ ἔργα τέχνης στὴν Δυτ. Εὐρώπῃ ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὸ Βυζάντιο καὶ στ) ὁ G. Prinzing (Begegnungen der mittelalterlichen Stadt Mainz und ihrer Region mit Byzanz, Byzantinern und Byzantinischer Kultur, σσ. 100-109) συνοψίζει τὶς διάφορες μορφὲς ἐπικοινωνίας τοῦ Mainz καὶ τῆς περιοχῆς του μὲ τὸ Βυζάντιο.

Ἡ τρίτη μεγάλη ἐνότητα (Das Byzanzbild in Westeuropa und die Anfänge der wissenschaftlicher Erforschung der byzantinischer Kultur, σσ. 111-161) διαρθρώνεται σὲ πέντε τμήματα ποὺ ἐξετάζουν κατὰ σειρὰ α) τὴν εἰκόνα τοῦ Βυζαντίου κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ Διαφωτισμοῦ (J.-M. Spieser, Das Byzanzbild in der Zeit der Aufklärung, σσ. 112-121), β) τὴν ἁγιασμένη βασιλεία τῶν μοναρχῶν τοῦ 19ου αἰ. ὡς μορφὴ νεοβυζαντινισμοῦ (C. Ottersbach, Geheiligt Königtum. Neubyzantinismus als Mittel zur monarchischen Repräsentation im 19. Jahrhundert, σσ. 122- 135), γ) τὶς συλλογὲς ἔργων βυζαντινῆς τέχνης ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς Ἀναγέννησης καὶ μετὰ (U. Koenen, Frühe Sammlungen byzantinischer Kunstwerke, σσ. 136-143), δ) τὴν βυζαντινὴ ἀρχαιολογία καὶ τὴν ἐξέλιξί της (U. Peschlow, Byzantinische Archäologie. Der erste Zugang zu den Denkmälern, σσ. 144-153) ἢ ἐνότητα κλείνει μὲ συνοπτικὴ παρουσίαση τῶν βυζαντινῶν σπουδῶν στὰ γερμανικὰ Πανεπιστήμια (G. Prinzing - U. Peschlow, Die Wege der Wissenschaft. Die byzantinischen Studien als akademische Disziplin an deutschen Universitäten, σσ. 154-161).

Ἡ τέταρτη ἐνότητα (Die heutige Byzanzforschung, Fragestellungen und Methoden σσ. 163-190) ἐπικεντρώνεται στὰ σύγχρονα προβλήματα τῆς

βυζαντινολογικῆς ἔρευνας-μεθοδολογικὰ καὶ ἄλλα. Ὁ W. Brandes (*Historisch-philologische Methoden und neue Möglichkeiten der heutigen Byzanzforschung*, σσ. 164-170) γράφει γιὰ τὶς ἱστορικο-φιλολογικὲς μεθόδους στὴν σύγχρονη βυζαντινολογικὴ ἔρευνα. Ὁ R. Warland (*Die Byzanzforschung der Gegenwart. Materielle Quellen, Methoden, Fragestellungen*, σσ. 172-177) ἀναφέρεται στὰ ὕλικά κατάλοιπα τοῦ βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ καὶ στοὺς τρόπους μελέτης τους, μὲ ἔμφαση στὶς περιοχὲς τῆς Κωνσταντινούπολης καὶ τῆς Καππαδοκίας. Ὁ F. Daim (*Zugänge und Methoden der Frühgeschichtsforschung: neue Wege nach Byzanz?*, σσ. 178-183) τονίζει ὅτι καὶ ἡ βυζαντινολογικὴ ἔρευνα μπορεῖ νὰ ἐπωφεληθεῖ ἀπὸ εὐρύτερες διεπιστημονικὲς προσεγγίσεις. Ὡς ἐπιστέγασμα, πέντε μικρὲς ἐνότητες (σσ. 184-189) περιγράφουν σφαιρικὰ τὴν συμβολὴ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Mainz στὶς βυζαντινολογικὲς σπουδές. Ὁ J. Pahlitzsch γράφει γενικὰ γιὰ τὴν βυζαντινολογία, ἡ B. Τσαμακδᾶ γιὰ τὴν Χριστιανικὴ Ἀρχαιολογία καὶ τὴν ἱστορία τῆς Βυζαντινῆς Τέχνης, ὁ J. Drauschke γιὰ τὶς βυζαντινολογικὲς ἔρευνες στὸ Römisch-Germanisches Zentralmuseum καὶ ὁ F. Daim γιὰ τὸ πρόγραμμα «WissenschaftsCampus Mainz: Byzanz zwischen Orient und Okzident» .

Οἱ φωτογραφίες τῶν ἐκθεμάτων (στὶς σσ. 190-337 ὅπως προαναφέρθηκε), συνοδεύονται ἀπὸ σύντομα κατατοπιστικὰ σχόλια, τὰ ὁποῖα ὑπογράφουν, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὸν πίνακα τῆς σ. 7 - πέραν τῶν συγγραφέων τῶν ἐπὶ μέρους συμβολῶν ποὺ ἤδη ἀναφέρθηκαν- καὶ οἱ: J. Auinger, A. Berger, A. Bosselmann-Ruickbie, D. Brinkmann, J. Chameroy, R. Daniel, M. Dennert, A. Dingler, El.Ehler, E. Gamillscheg, W. Glüber, M. Haase, E. Haustein-Bartsch, B. Heide, A. Hillen, C. Hoffmann, M. Horn, A. Kaufmann-Heinimann, O. Kresten, S. Ladstätter, M. Laubenberger, P. Linscheid, Andreas Pülz, A. Rhoby, M. Salzmann, S. Schäfer, U. Gerd Schatz, C. Schmidt, J. Schmidt, M. Scholz, H. Schulze, M. Schulze-Dörrlam, W. Seibt, B. Tobias, W. Wilhelmy.

Συγκεντρωτικὴ βιβλιογραφία καὶ κατάλογος τῶν εἰκόνων (σσ. 338-355) συμπληρώνουν τὸν ἐπιμελημένο αὐτὸν τόμο, ὁ ὁποῖος, πέραν τοῦ ἀρχικοῦ του προορισμοῦ - ὡς καταλόγου τῆς ἔκθεσης-, ἀποκτᾷ πλέον καὶ χαρακτηριστὰ ἐγκύριον εἰσαγωγικοῦ βοηθήματος γιὰ τὸ εὐρύτερο γεωμανόφωνο κοινὸ ποὺ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸ Βυζάντιο καὶ τὶς ἀπαρχὲς τῆς εὐρωπαϊκῆς κληρονομιάς.

Σ. ΛΑΜΠΙΑΚΗΣ

ΠΕ/ΕΙΕ

